

TAMPERE.
FINLAND

Tampella

TAMPERE

Esteettömät luontopalvelut

Toteutus suunnitelma

Ekokumppanit Oy

09/2024

Esteettömien palvelujen kartoitus

- Tampereen esteettömiä luonto- ja retkeilypalveluita kartoitettiin vuosien 2022-2024 aikana. Kartoituksessa listattiin olemassa olevat palvelut ja etsittiin Tampereen omistamista metsistä alueita ja kohteita, jotka sopisivat esteettömien luontopalveluiden alustaksi.
- Kartoitus toteutettiin Ekokumppanit Oy:n retkeilypalveluiden asiantuntijoiden ja esteettömyyskartoittaja Erkkä Ikkosen toimesta.
- Kartoituksessa käytiin läpi 17 mahdollista esteettömän luontopalvelun kohdetta. Kohteita tarkasteltiin eri puolille kaupunkia sopiviin maastonkohteisiin. Kartoituksen lähtökohtana oli helppo saavutettavuus, olemassa olevan rakenteen tukeminen, kustannustehokkuus ja sijoittuminen kaupungin alueelle.
- Kartoitettujen kohteiden parista, välittömästi toteutuskelpoisia ja tähän suunnitelmaan jääneitä kohteita käsiteltiin lopuksi yhteistyössä kiinteistötoimen, ympäristönsuojelun ja viheralueet ja hulevedet yksiköiden kanssa.

Esteettömien palvelujen kartoitus

- Esteettömiksi luontoreiteiksi rakennettuja reittejä oli vuoden 2023 lopussa yhteensä 1,9 km ja muita esteettömiä luontorakennekohteita 2 kpl. Uusia toteutettavia esteettömiä reittikohteita löydettiin yhteensä 4,35 km ja muita esteettömiä luontorakennekohteita 4 kpl.
- Kartoituksen aikana todettiin, että kaikki nykyiset rakennetut kohteet tulee luokitella vaativiksi esteettömiksi luontoreiteiksi ja kohteille laaditaan jatkossa valtakunnallisen mallin mukaiset reittikuvaukset, jotka korvaavat jatkossa reittien luokittelun.
- <https://outdoor tampere.fi/esteettomat-kohteet/> sivustolla on käytössä sekä reittiluokittelu että reittikuvaukset. Tampereen kaupungin sivustolla <https://www.tampere.fi/luonto-ja-ymparisto/luonnossa-liikkuminen/retkeily/esteettomat-luontokohteet> on reittikuvaukset eri kohteista.
- Viheralueet ja hulevedet yksikön puistoalueet, sekä liikuntapalveluiden vaativiksi esteettömiksi sopivat reitit muodostavat perusrungon kaupungin esteettömistä palveluista, mutta reittejä ei ole kartoitettu eikä kuvailtu.

Esteettömien palvelujen tarve

- Esteettömyys koskettaa lähes kaikkia
- Tampereella ulkoilua ja liikkumista tulee tarkastella kokonaisvaltaisesti esteettömyyden näkökulmasta. Esteettömyys ymmärretään yleensä suppeasti, esimerkiksi vain pyörätuolia käyttävien henkilöiden tarpeina ja muut näkökulmat jäävät varjoon.
- *Arviolta 27 prosenttia Euroopan väestöstä tarvitsee esteettömiä ja saavutettavia matkailupalveluita. He muodostavat joukon, jolle luontoliikunnan esteettömyys ja saavutettavuus eivät ole vain mukava lisä, vaan osallistumisen edellytys.*
- Heidän joukossaan on kasvava seniorimatkoilijoiden joukko ja esimerkiksi lapsiperheet, jotka hyötyvät esteettömistä ja saavutettavista palveluista.
- Helpot ja hyvin opastetut luontoreitit madaltavat liikkeelle lähtemisen kynnyksiä kaikissa ikäryhmissä.
- Edellä mainittujen syiden vuoksi luontoreittejä tulee kehittää kaikille sopiviksi, matalan kynnyksen reiteiksi.
- Liikuntarajoitteisten erityisryhmien näkökulmasta, esteettömien alueiden saavutettavuutta tulee tarkastella myös joukkoliikenteen tarjonnan ja kehittämisen suhteen.

Esteetön luontoreitti

Esteetön reitti

- Esteettömällä luontoreitillä on mahdollisuus liikkua pyörätuolilla itsenäisesti tai muulla päivittäisessä käytössä olevalla liikkumisen apuvälineellä ja opastus on toteutettu myös aistivammat mukaan lukien.
- Esteetön luontoreitti on useimmiten rakennettu ja kovapintainen eikä reitillä ole kulkua haittaavia esteitä, kuten juurakoita, kuoppia tai pehmeitä kohtia. Reitien pituuskaltevuus on enintään 8 % ja sivuttaiskaltevuus enintään 3 %. Reitien leveys on vähintään 1200 mm.
- Tampereen kaupungin alueilla ei ole kokonaan esteettömän luontoreitin vaatimuksia edellyttämää kohdetta, vaan kaikilla kohteilla on poikkeuksia esteettömyyden vaatimuksiin. Käytännössä luontoreittejä on lähes mahdoton toteuttaa täysin esteettömien kohteiden kriteerit täyttäväksi.

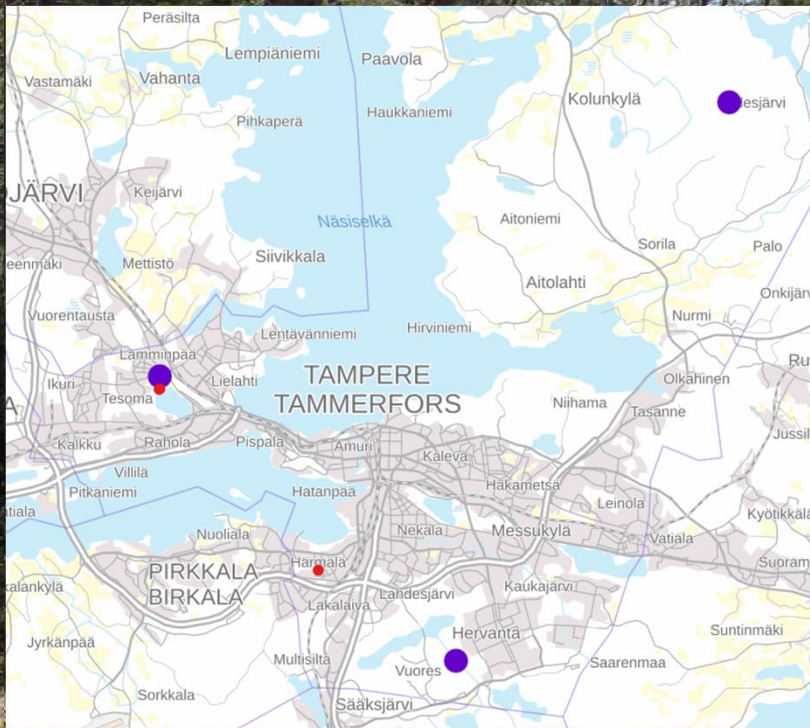
Vaativa esteetön luontoreitti

Vaativa esteetön reitti

- Vaativalla esteettömällä luontoreitillä liikkumiseen tarvitaan usein avustaja ja luonnossa liikkumiseen tarkoitettu tai sitä helpottava apuväline.
- Vaativa esteetön luontoreitti voi olla rakennettu, mutta useimmin se on rakentamaton ja luonnonmukainen. Reittipohja voi olla pehmeä ja sillä voi olla juuria ja kiviä. Paikoitellen reitin pituuskaltevuus voi ylittää 8 % ja sivuttaiskaltevuus voi ylittää 3 %. Reitin leveys voi olla alle 1200 mm.
- Vaativa esteetön luontoreitti on fyysisesti vaativampi, kuin esteetön luontoreitti.
- Tampereen rakennetut esteettömät luontoreitit ja kohteet täyttävät ainakin osittain vaativan esteettömän rakenteen määritelmän luontorakentamisessa, joten reittejä kutsutaan kautta linjan vaativiksi esteettömiksi reiteiksi.

Valmiina olevat vaativat esteettömät luontopalvelut

Tampereen kaupunki - Etenä toimintakalenterivalvotut 2023

2.12.2024

Kintulammin esteetön reitti

- Vaativa esteetön reitti (2017)
- Pituus 0,3 km suuntaansa, josta sorastettua 0,3 km
- Vastuu: kiinteistötoimi / ympäristönsuojelu

Tohlopin esteetön suoluontopolku

- Vaativa esteetön reitti (2021)
- Kokonaispituus 1,5 km, josta sorastettua, valaistua rantapolkua 1,2 km. Esteetöntä luontoreittiä on 0,3km, josta kivituhkapolkua 0,2 km ja lankkusiltaa 0,1 km
- Vastuu: kiinteistötoimi / viheralueet ja hulevedet

Suolijärven esteetön rantareitti

- Vaativa esteetön reitti (2023)
- Pituus 1,3 km josta sorastettua 1,1 km ja lankkusiltaa 0,2 km
- Vastuu: kiinteistötoimi

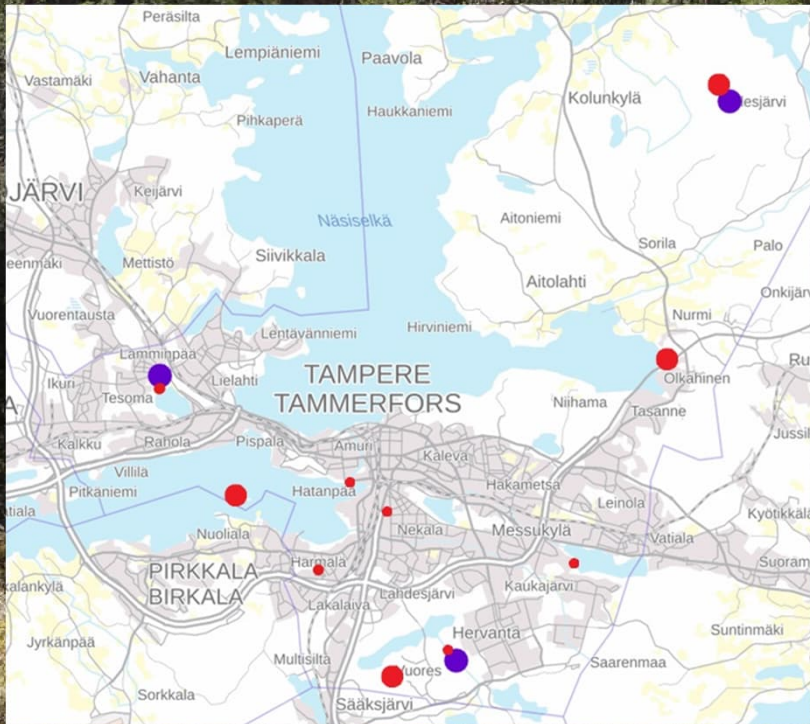
Esteettömät katselulaiturit

Olemassa olevat:

- Tohloppijärvi
- Vähäjärvi
- Vastuu: kiinteistötoimi

Kehitettävät esteettömät luontoreitit ja kohteet

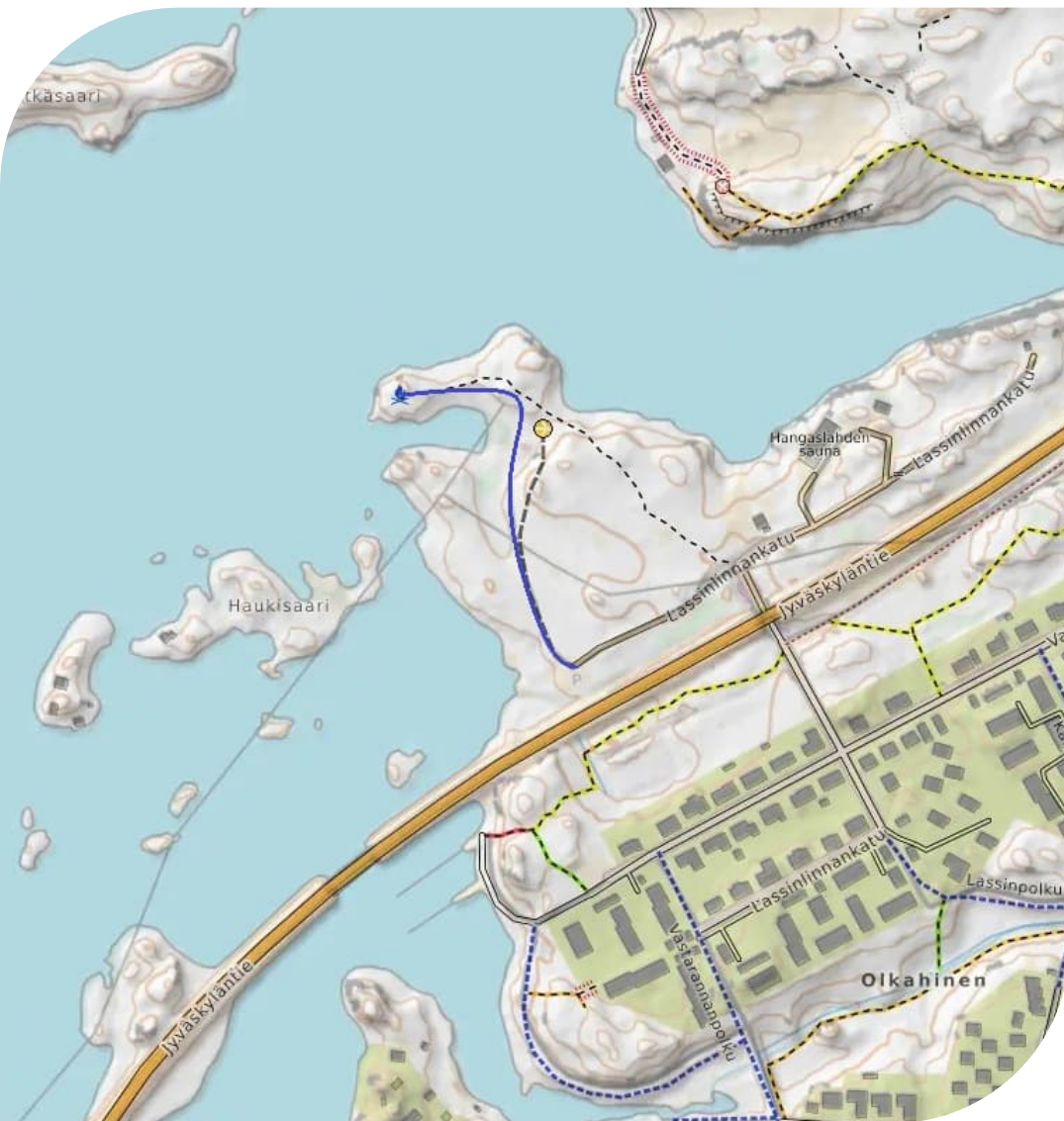

Kintulammin esteettömän reitin jatkaminen

- Vaativa esteetön reitti
- Toteutetaan kartalla sinisellä esitetty reitin jatko 0,7 km
- Tavoitteena toteuttaa kohteelle mielekäs rengaslenkki. Reitin varrella esitellään alueen luonnonhoitoa opastauluilla.
- Sorastusta 0,5 km ja lankkusiltaa 0,2 km
- Hinta-arvio: 45 000 €
- Toteutusvuosi: 2026
- Vastuu: kiinteistötoimi / ympäristönsuojelu / ELY-keskus

Hangasniemi, Olkahinen

- Vaativa esteetön reitti olemassa olevalle tiepohjalle
- Toteutetaan kartalla sinisellä merkitty reitti parkkialueelta nuotiopaikalle, pituus 0,35 km
- Hinta-arvio: 12 000 €
- Toteutusvuosi: 2026
- Valmiina tiepohja ja esteetön nuotiopaikka
- Vastuu: kiinteistötoimi

Koukkujärven luontopolku, Vuores

- Vaativa esteetön reitti luontopolun pohjalle
- Toteutetaan kartalla sinisellä merkitty reitti järven rannassa 1,5 km
- Sorastettua polkupohjaa 0,5 km ja lankkusiltaa 1,0 km
- Hinta-arvio: 75 000 €
- Toteutusvuosi: 2027
- Tarkasteluun invataksien parkkialue sekä tuli- / taukopaikka
- Vastuu: kiinteistötoimi / ympäristönsuojelu/ viheralueet ja hulevedet / ELY-keskus

Viikinsaari, Pyhäjärvi

- Vaativa esteetön reitti
- Toteutetaan kartalla sinisellä esitetty reitti sorastettuna polkuna. Reitin pituus 1,8 km.
- Hinta-arvio: 90 000 €
- Toteutusvuosi: 2028
- Valmiina nuotiopaikka ja reittipohjat
- Vastuu: kiinteistötoimi / ympäristönsuojelu

Esteettömät kalastuslaiturit

Suunnitellut kohteet:

- Suolijärvi
- Eteläpuisto
- Pahalampi
- Kaukajärvi

Esteettömät kalastuslaiturit

Eteläpuiston, Pahalammen ja Kaukajärven osalta mahdollisuus täysin esteettömään rakenteeseen. Suolijärvi on vaativa esteetön kohde.

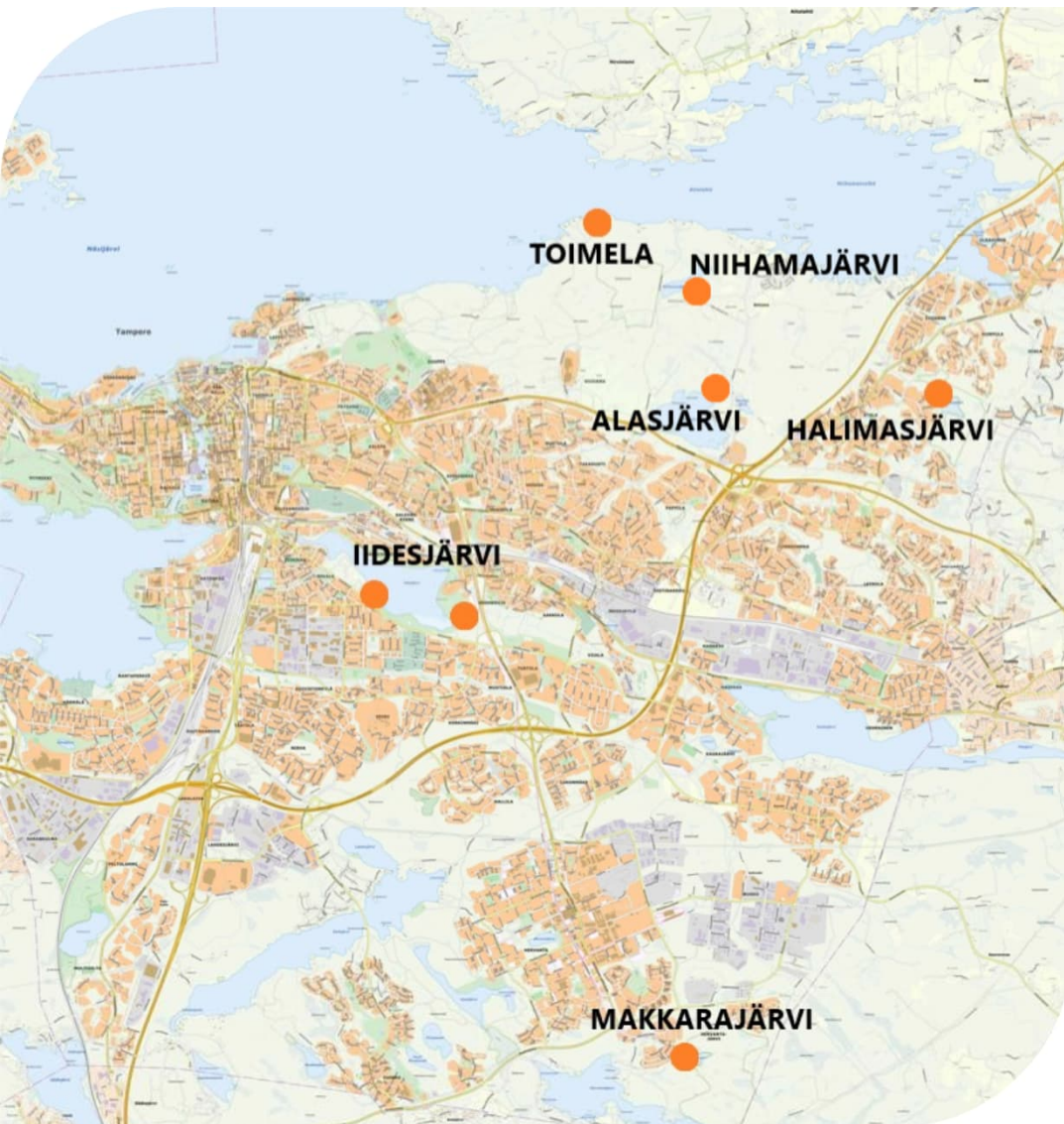
Hinta-arvio kohteiden rakentamisesta ja toteutusaikataulu:

- o Pahalampi (kito/vihu) 9000 €, 2026
- o Kaukajärvi (kito/vihu) 12 000 €, 2026
- o Suolijärvi (kito) 9000 €, 2026
- o Eteläpuisto (kito/vihu) 10 000 €, 2027

Joillain kohteista tarvitaan lisätarkasteluun kohteen saavutettavuuden parantaminen ja esimerkiksi invapysäköinnin mahdollisuus ja yhteydet esteettömälle kohteelle.

Kartoitetut, suunnitelmasta poisjätetyt kohteet

- Hervantajärven retkeilyalue, Makkarajärvi – syy: luontoarvot, kaakkuri
- Kauppi-Niihama, eri kohteita – syy: edellyttää kokonaissuunnittelua, esimerkiksi kansallisen kaupunkipuiston hoito- ja käyttösuunnitelman valmistelun yhteydessä
- Halimasjärvi – syy: luontoarvot, kaakkuri
- Iidesjärvi – syy: alueen kaavoitus, vihersuunnittelu
- Kintulammin pitkät reitit – syy: lisäkohteet, kuten pitkä reitti Kortejärveltä Kintulammin majalle, tarkasteluun tulevaisuudessa
- Mitataan ja tilastoidaan reittien käyttöä ja tarvittaessa toteutetaan esteettömien reittien jatkosuunnitelma käyttäjätarpeeseen perustuen

Tampereen esteettömät luontopalvelut

Ekokumppanit Oy

Retkeilypalvelupäällikkö Petri Mäkelä

Syyskuu 2024